

[Kai Moltke.]

dige praksis ville gøre mere gavn ved at sætte et eller to konkrete emner på dagsordenen en gang for alle i stedet for denne himmelflugt fra den ene del af kloden til den anden. Det er en henstilling til hr. udenrigsministeren om fremtidig at få, lad os sige en koncentreret debat. Det er udmærket at få en information om udviklingen i verden som helhed, men hvis en debat skal føre til positive mål, gør man nu klogere i at tage en konkretisering af de enkelte emner en gang for alle. Det er jo ikke første gang, jeg er kommet med sådanne henstillinger fra denne talerstol.

Jeg skal ikke beskæftige mig med alle de emner, som er blevet berørt her i dag. Der var to ting, som jeg i og for sig tror det ville være yderst vigtigt at få belyst. Det er blevet sagt, at de bærende søjler for dansk udenrigspolitik på den ene side er tilhørsforholdet til NATO og på den anden side vores støtten De Forenede Nationer i deres ikke alt for opmuntrende bestræbelser, som forholdene ligger i øjeblikket. Eftersom man ikke kan tage den NATO-debat i dag, som hr. Per Hækkerup efterlyste, og som der til en vis grad mangler oplæg til i den foreliggende redegørelse, vil jeg foretrække at holde mig til nogle rent konkrete spørgsmål, som er af dagsaktuel betydning.

Både den radikale ordfører, hr. Stinus, hr. Sigsgaard og andre gjorde opmærksom på en række af de modsætningsforhold og nye farecentre, som opstår rundt omkring på kontinenterne. Der er Sydafrikas stilling, Rhodesiakrisen, hele forsøget på at skabe et hvidt Afrika, som på den ene og på den anden måde skal udrustes. Jeg vil meget nødig komme med gentagelser her. Men jeg mindes en erklæring af den tidligere udenrigsminister, hr. Per Hækkerup, om, at for at man kunne skride ind imod apartheidpolitikken og de andre forholdsregler til undertrykkelse i Afrika var det først og fremmest nødvendigt at sikre sig medvirken fra de to store handelspartnere, USA og England, som stod for $\frac{2}{3}$ af omsætningen med Sydafrika. Nu er der gået temmelig lang tid siden denne udtalelse af den daværende udenrigsminister, men man er ikke nået vidt i sine bestræbelser. Derfor var det muligvis klogt, om vi rejste spørgsmålet om, i hvilken grad Danmark har engageret

sig på disse felter for, selv om det er i det små, selv om det ikke er afgørende, at vise, at vi har visse principper om u-landspolitikken og om racediskrimineringen i Sydafrika.

Hvad er det så for en konflikt, vi støder på her? Det er en konflikt, som opstår, fordi vi på den ene side gang på gang her i tinget og i FN har fremkaldt en fordømmelse af apartheidpolitikken og appelleret til andre lande om at finde egnede og fælles virkemidler, medens på den anden side hindringen for, at Danmark har haft nogen særlig fornøjelse, nogen særlige resultater af det, er, at Danmarks politik på dette felt i virkeligheden er tvetydig. Der er masser af u-lande, masser af selvstændige stater, som trænger til investeringer. Men på den ene side står regeringens erklæringer og den stadig utilstrækkelige u-landshjælp, der ydes, og på den anden side står det private erhvervsliv med sine investeringer.

Et par talere har fremhævet de kæmpeinvesteringer, som danske private selskaber netop i de år, hvor apartheidpolitikken har været aktuel, har præsteret. Nu talte hr. Sigsgaard ved en fejltagelse om, hvor meget der var tjent disse steder, og derfor vil jeg gerne fremhæve, hvad der er blevet skrevet i Politiken, et af regeringspartierne egne blade. Det hedder, at det er umuligt at gøre op, hvor meget de danske firmaer gennem årene har tjent i det sydlige Afrika, i de tre hvide lande. Skal man skyde på værdien af den sidste snes års investeringer, projekteringsopgaver og anlægsarbejder, ligger beløbet formentlig mellem 1 og 2 milliarder kr. Det er altså ikke småting, dansk erhvervsliv har påtaget sig at investere i et land med slavearbejdervilkår, for det er det, man i virkeligheden står over for. Er det virkelig sådan, at investeringerne søger derhen, hvor arbejderne er mest bundet af racediskriminering og af, at de ikke kan bruge lovlige midler til at hæve deres levestandard? Er det i jagten efter de små omkostninger, den danske industri investerer dér?

Politiken har en yderst interessant oversigt over de danske selskaber, som særlig har gjort sig gældende. Der nævnes F. L. Smidth og entreprenørselskaberne. Men der er altid en vis grænse for, hvad der kan skrives om sådanne ting. Selv om ØK i sin